

KATEDRA PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE PEDAGOGICKÉ FAKULTY UNIVERZITY HRADEC KRÁLOVÉ

Historie a celková charakteristika

Katedra pedagogiky a psychologie má svou historii stejně starou, jaká je historie současné Pedagogické fakulty. V roce 1959 vznikl Pedagogický institut v Hradci Králové, v roce 1964 Pedagogická fakulta v Hradci Králové a v roce 1992 Vysoká škola pedagogická v Hradci Králové, jejichž součástí (a nejvýznamnější) byla i Pedagogická fakulta. V roce 2000 došlo k vytvoření Univerzity Hradec Králové, jejíž součástí je i Pedagogická fakulta. Ještě v nedávné minulosti katedra zabezpečovala přípravu učitelů pro národní, základní i střední školu. V druhé polovině 90. let došlo k postupnému oddělení přípravy učitelů pro primární stupeň. V současné době se činnost katedry pedagogiky a psychologie především orientuje na profesní přípravu budoucích učitelů v oborech učitelství pro 2. stupeň základní školy a střední školy, dále významnou měrou se podílí na zprostředkování pedagogicko-psychologického fundamentu pro další studované (vesměs neučitelské) obory, především zaměřené na sociální profese. Možná se to může jevit jako nepodstatná informace k celkovému vývoji a k charakteristice katedry, ale personální složení (tři docenti, čtyři odborní asistenti a čtyři asistenti zapojení do doktorandského studia) je několik posledních let stabilizováno a optimální je i průměrný věk – přibližně 45 let.

Zaměření činnosti

Činnost je soustředěna do dílčích pedagogických a psychologických disciplín a vrcholí státními zkouškami z pedagogiky a psychologie, kterými procházejí nejen všichni budoucí učitelé zmiňovaných oborů, ale i studenti mnohých neučitelských oborů.

Stávající studijní programy průběžně procházejí kurikulárními změnami, a to jak v základním konceptu a pojetí, tak v proměnách obsahu a metodickém přístupu. Podle doporučení Akreditační komise je péče odlišně věnována učitelství pro 2. stupeň základních škol a učitelství pro střední školství. Katedra pokračuje v trendu, který se v předchozím období osvědčil, tj.

v pedagogických disciplínách učitelského studia usku- tečňovat přednášky se záměrnou alternací vyučujících, aby byla posílena autentičnost výuky s prezentací různých pedagogických stylů jednotlivých vyučujících. Pro seminární i přednáškovou činnost pracovníci katedry po několik let vydávají studijní materiály, v poslední době také v elektronické podobě.

Vzhledem k tomu, že činnost katedry spočívá „v servisní činnosti“ pro všechny studenty fakulty (tzn. že nemá vlastní studenty), hledají se cesty, jak tento stav zlepšit. V současné době je projednáván nový studijní program pro rozšíření stávající nabídky. Jmenovitě se jedná o obor „Výchova a vzdělávání na odborných školách“ realizovaný v prezenční i v kombinované formě studia.

Výrazný je i podíl pracovníků katedry na progra- mech celoživotního vzdělávání, v rámci nichž tradičně zabezpečuje tzv. doplňkové pedagogické studium pro mistry odborné výchovy (MOV) a učitele odborných předmětů (UOP). Touto formou je umožněna i stá- vajícím studentům v neučitelských oborech získat pedagogickou způsobilost a zvýšit jim tak šanci na trhu práce. Současně se jedná o významnou pomoc při zlepšování profesní struktury pedagogických pracovníků v regionu. Uvedená studia jsou třísemes- trální, realizovaná kombinovanou formou, zakončená závěrečnou zkouškou, případně obhajobou závěrečné práce. Celkový počet zapojených studentů do daného studia se pohybuje každoročně kolem 250–300.

Internacionalizace

Zapojení katedry do mezinárodní spolupráce na poli vzdělávání probíhá na dvou úrovních: tradiční- mi a neformálními vztahy a systémovou interakcí se zahraničím. Prvním příkladem je spolupráce s Pedago- gickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislavě v oblasti pedagogické komunikace a funkční gramot- nosti. Druhou skupinu reprezentují aktivity spojené s mezinárodním vzdělávacím programem „Step by Step“. Současně dochází k účasti pracovníků katedry na odborných konferencích a seminářích nejen v rámci

republiky, ale i v cizině. Nejnavštěvovanější zemí byla Slovenská republika, dále pak Litevsko, Lotyšsko, Portugalsko, Polsko a Rakousko.

Další oblastí spolupráce je zapojení do mezinárodních organizací. Jeden pracovník je členem ISSA (Internationale Step by Step Association), další pak mezinárodního projektu SOCRATES Children's Identity & Citizenship in Europe (CiCe) a EARLI.

Pracovníci katedry spolupracují s dalšími vysokoškolskými pracovišti, jako například: Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy Hradec Králové, Ústavem pedagogicko-psychologických věd Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě, Univerzitou Palackého v Olomouci a dalšími.

Zapojení katedry do vědeckých projektů

Nedílnou součástí každého pracoviště je zapojení se do vědecko-výzkumných projektů. Největší podíl zapojení spočíval na rozvojových projektech Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ale také na dalších, v nichž vystupují pracovníci katedry jako členové řešitelských týmů. Jedná se například o projekty:

- ▀ Komplexní analýza mládeže východočeského regionu (výzkumný záměr MŠMT, zodpovědný řešitel: *prof. PhDr. B. Kraus, CSc.*, Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové).

- ▀ Sociální opora u dětí a dospívající mládeže (GA ČR, hlavní řešitel: *prof. PhDr. J. Mareš, CSc.*, Ústav sociálního lékařství Lékařské fakulty UK Hradec Králové).
- ▀ Význam vybraných uměleckých aktivit pro utváření osobnosti dítěte ve věku povinné školní docházky (projekt MK ČR).
- ▀ Rozvojový projekt výzkumu a evaluace prevence a léčby závislosti (MZ ČR).

Významné konference, semináře a další činnost

K nedílným aktivitám katedry patří organizování celostátních seminářů a konferencí k rozličným aktuálním problémům. K tradičním akcím patří letos již 6. celostátní konference K aktuálním otázkám rodinné výchovy, seminář K postavení psychologie v učitelské přípravě, seminář Didaktika – opora proměn výuky?, cyklus odborných seminářů pro fakultní učitele a další, zejména směřující k široké učitelské veřejnosti. V posledních dvou letech se úspěšně rozvíjí spolupořádání seminářů a konferencí ve spolupráci s Ústavem pedagogicko-psychologických věd Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě, se záměrem na postupném „střídání“ míst seminářů a konferencí.

Zájem o profesní a odborný růst se odráží v zapojení pracovníků do různých profesních společností a sdružení, jako například: Pedagogická společnost,

Objekt společné výuky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

České pedagogické společnosti, Asociace školní psychologie, Čs. psychologická společnost, Česká lékařská společnost JEP, Českomoravská psychologická společnost a podobně. Nelze opomíjet i v členství v redakčních radách časopisů: Pedagogika, Tvořivá dramatika, členství v oborových a vědeckých radách na četných fakultách v České republice.

Důležitou součástí činnosti katedry je i péče o studenty. Pomoc studentům učitelských oborů probíhá prostřednictvím studentského portfolia a vydáváním pomocných studijních textů, které si kladou za cíl usnadnit „vstup“ do oblasti pedagogiky a psycholo-

gie, neboť se s těmito disciplínami na středních školách nesetkávají, nebo jen velmi sporadicky.

Kontaktní adresa:

Doc. PaedDr. PhDr. Kamil Janiš, CSc.
vedoucí katedry pedagogiky a psychologie
Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové
V. Nejedlého 573
500 03 Hradec Králové
Tel.: 493 331 345
E-mail: kamil.janis@uhk.cz

